

Las Squadras

Informaziuns generalas e messadi tier la radunonza communal dils 20 da december 2016

Messadi per la radunonza communal dils 20-12-2016

Messadi per la radunonza communal dils 20-12-2016 allas 20.00 uras a Cumpadials

La suprastonza communal suttametta a Vus las suandontas fatschentas:

1. Avertura e beinvegni
2. Elecziun da 2 dumbravuschs
3. Approbaziun dil protocol dalla davosa radunonza communal dils 21-10-2016
4. Tractaziun ed approbaziun dil preventiv communal 2017
5. Fixaziun dils peis da taglia 2017
6. Concessiun d'in credit da 115'000 francs alla Societat da tir Vial Sumvitg
7. Tractaziun ed approbaziun dalla curvegna da prestaziun denter la vischnaunca Sumvitg e la Regiun Surselva per tuccont il Center da formaziun Surselva
8. Elecziuns da delegai e suppleants en corporaziuns da vischnauncas (perioda d'uffeci 2016-2019)
9. Orientaziuns
10. Varia

Tractanda 3: Protocol

Dil protocol dalla radunonza communal dils 21-10-2016 sa vegnir priu investa sin canzlia communal duront las uras da spurtegl. Avon radunonza ei il protocol ultra da quei exponius per investa. Il protocol sa era vegnir abonnaus per la summa da frs. 25.00 per onn tier l'administraziun communal.

Tractanda 4: Tractaziun ed approbaziun dil preventiv communal 2017

Il preventiv 2017 sa vegnir retratgs sco usitau en fuorma da brochura tier la canzlia communal. Cheusut anfleis Vus ina tabella culla resumaziun dil preventiv 2017. Tier la preparaziun dil preventiv 2017 ei la suprastonza communal sebasada sin il plan da finanzas 2017-2021 ch'ei vegnius approbaus igl october dalla suprastonza communal e dalla cumissiun da quen e gestiun. Il plan da finanzas muossa il svilup dalla situaziun finanziaria el quen current sco era las investiziuns che ston ni duessen vegnir fatgas el decuors dils proxims 5 onns.

Ils proxims onns spetgan grondas investiziuns sin la vischnaunca da Sumvitg. La suprastonza communal e la cumis-

siun da quen e gestiun ein dil meini da cuntinuar cun la politica da finanzas e lavura vinavon cul plan da finanzas sco muossavia. Era sch'il plan da finanzas ei in bien instrument ha la suprastonza communal fatg l'experiencescha che la vischnaunca ei adina pusppei confruntada cun projects e damondas che pretendan engaschi financial supplementar che lai buca planisar. Ord quei motiv ein ils responsabels vinavon obligai d'agir bein ponderau e cun grond senn da responsabladad.

Il **quen current** muossa las 10 spartas ellas qualas la vischnaunca ei engaschada, per tgei ch'ils mieds financials vegnan impundi e cun tgei entradas ch'ins astga quintar. Ina gronda part dallas expensas dil quen current ei definada cun curvegns, contracts, leschas ni entras la structura e la situaziun topografica da nossa vischnaunca. La suandonta tabella muossa las summas totalas dallas diesch spartas dil preventiv 2017 cul saldo corrispuident.

sparta	expensas	entradas	saldo
0 administraziun generala	673'250	157'000	-516'250
1 segirtad publica	276'360	133'600	-142'760
2 scolaziun	2'229'250	290'000	-1'939'250
3 cultura e temps liber	253'400	11'100	-242'300
4 sanadad	600'100	25'000	-575'100
5 ovras socialas	220'200	12'000	-208'200
6 traffic	538'800	68'100	-470'700
7 ambient, planisaziun	663'900	518'100	-145'800
8 economia publica	1'308'100	1'422'000	+113'900
9 finanzas e taglias	656'300	4'784'441	+4'128'141
total	7'419'660	7'421'341	+1'681

Las summas d'expensas e d'entradas dil preventiv 2017 ein semegliontas, era sche singulas posiziuns ein influenzadas autruisa, sco las summas dil preventiv per igl onn 2016. Il preventiv muossa cun expensas da 7.419 milliuns francs visavi entradas da 7.421 milliuns francs in pign gudogn da 1'681 francs. Il cashflow, vul dir il gudogn brut avon deducziun dallas amortisaziuns da total 585'000 francs munta 603'181 francs.

Detagliadas informaziuns tiel quen current sco era tiel quen d'investiziun vegnan presentadas a caschun dalla radunonza communal.

Il **quen d'investiziun** dat la survesta dils projects previ per igl onn 2017. La suprastonza communal ha dau gronda breigia da risguardar mo las investiziuns necessarias. Sin fundament dalla liquiditad actuala ein quellas investiziuns buca pussevivas da realisar senza carschentar il deivet. La suprastonza communal ei pertscharta dall'obligaziun da nezegiar tut las pussevivadads da spargn tier la realisaziun dils projects.

Il quen d'investiziun per l'auter onn cuntegn ils suandonts projects:

- sanaziun casa da scola Rabius
- adataziun canzlia communal e planisaziun per ina nova utilisaziun dalla casa da scola Sumvitg
- construcziun punt plaunca da Stiarls
- project senda da viandar Sumvitg-Rabius
- plaz Cadruvi Surrein
- contribuziun per la Casa s. Giusep
- sanaziun vias Encarden e Planatsch
- sanaziun via cantunala Rabius-Sumvitg
- sanaziun via Reits-Punt Gonda
- sanaziun via Catat
- sanaziun mir santeri Sumvitg
- sanaziun via Pustget
- illuminaziuns publicas
- aquaducts
- sanaziun aquaducts Sumvitg-Cumpadials
- canalisaziun vischnaunca
- canalisaziun via Surrein, via Catat e via Siltginas
- project per rimnada da rufids
- construcziun da mologs
- cumpart dalla vischnaunca al project dalla meglieraziun funsila
- project sanaziun tegia Valtenigia
- sanaziun tegia Runé e tegia alp Laus
- project puschinera alp Naustgel
- projects forestals

	preventiv 2017	preventiv 2016	quen 2015
quen current			
expensas	7'419'660	7'363'245	8'938'377
entradas	7'421'341	7'375'760	9'862'796
surpli d'entradas	1'681	12'515	924'419
quen d'investiziun			
expensas	6'109'700	3'162'500	2'772'596
entradas	1'259'000	807'900	845'815
investiziuns nettas	4'850'700	2'354'600	1'926'781
fluctuaziun dil capital			
amortisaziuns	585'000	795'000	1'940'594
remessas e deposits	29'500	34'500	5'973
retratgas	13'000	13'000	29'679
gudogn brut cash flow	603'181	829'015	2'841'307
investiziuns nettas	4'850'700	2'354'600	1'926'781
surpli da finanziaziun			914'525
deficit da finanziaziun	4'247'519	1'525'585	
grad d'atgna finanziaziun*	12 %	35 %	147 %

* sut 70 %: grond carschament dils deivets / 100 % e dapli: negin carschament dils deivets

Il preventiv per igl onn 2017 muossa ora investiziuns nettas da 4'850'700, quei tier in cashflow da 603'181 francs. Il cashflow che muossa il gudogn avon las amortisaziuns indichescha la summa che stat a disposiziun per investiziuns nettas senza carschentar il deivet. Las cefras dil preventiv 2017 pretendan consequentamein in augment dil deivet.

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal d'approbar il preventiv 2017 sco presentaus.

Tractanda 5: Fixaziun dils peis da taglia per 2017

Pei da taglia per taglia ordinaria

Malgrad in augment dil deivet ch'ei previus propona la suprastonza communal alla radunonza communal da schar il pei da taglia per la taglia ordinaria per 2017 sco tochen dacheu sin 105 % dalla taglia cantunala semplia.

Pei da taglia per taglia sin schischom

Tenor art. 5 al. 2 dalla lescha da taglia communal approbescha la radunonza communal annualmein il pei da taglia dalla taglia sin schischom.

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal da schar il pei da taglia sin schischom per 2017 sco tochen dacheu sin 1.3 % dalla valur da taglia.

Tractanda 6: Concessiun d'in credit da 115'000 francs alla Societad da tir Vial Sumvitg

Ils 2 da zercladur 1990 ei il niev stan da sittar a Plaun Petschen vegnius inauguraus. Dapi la terminaziun dallas lavurs da construcziun ein 26 onns vargai, els quals la Societad da tir Vial Sumvitg ha organisau numerus tirs. Sper ils tiradurs dall'univun fan mintga onn numerus schuldoi e persunas da cader dall'armada Svizra diever dil stan da sittar per absolver l'obligaziun dil tir obligatoric. Cun l'inauguraziun igl onn 1990 han era ils emprems tiradurs giu la honur da sittar sin il pli niev sistem da mussar noda dil cantun Grischun. Quei sistem politronic survevcha als tiradurs ussa pia gia dapi 26 onns. El decuors da quels onns han las commembras ed ils commembers dalla Societad da tir Vial Sumvitg prestau numerusas uras lavur per mantener il sistem ch'indichescha ils puncts sittai. Pliras gadas ha differenta tocca dil sistem stuiu vegnir remplazzada. Deplorablamein survegn ins oz strusch pli tocca dil sistem politronic digl onn 1990. Igl onn 2018 ha liug en Surselva il tir cantunal. A caschun da quei tir spetga la Surselva rodund 8000 tiradurs dall'entira Svizra. Denter auter duei era vegnir sittau a Plaun Petschen a caschun dil tir cantunal. Per in'occorrenza d'in tal gener ei ina buna infrastruttura cun in bien sistem politronic da grond'impurtonza. Ord quei motiv ha la Societad da tir Vial Sumvitg decidiu da remplazzar il sistem politronic vegl el decuors digl onn 2017. Per intervegnir ils cuosts totals per il niev sistem ha la suprastonza dall'univun procurau per ina offerta dall'interpresa Polytronic International AG, Muri. Tenor l'offerta cuostan ils novs indrezs e la montascha rodund 130'000 francs. Quei ei in grond buordi per l'univun. Consequentamein ei l'univun sin la tscherca da sponsurs e donateurs. Deplorablamein ha l'univun constatau ch'igl ei fetg difficil da recaltgar daners da sponsurs. Plinavon ha l'univun contactau la banca per ina offerta d'in credit. Muort la munconza da segirtad ch'ina univun sa porscher sa la banca mo offerir in credit per fetg schliatas cundiziuns ch'ei

buca supportablas per l'uniun. Sin fundament da quei fatg ha la societad dumandau la vischnaunca per in credit. La suprastanza communal ha tractau la damonda ed ei dil meini da sustener la Societad da tir Vial Sumvitg cun in credit.

credit

Ils detagls dil credit vegnan fixai en in contract denter la Societad da tir Vial Sumvitg e la vischnaunca da Sumvitg. Ei setracta d'in credit da 115'000 francs per in tscheins che vegn fixaus per ils emprems diesch onns sin 1.00 %. Il credit duei vegnir impundius per la finanziaziun dil niev sistem politronic. La societad s'obligescha d'amortisar il credit cun ils daners che san vegnir recaltgai da sponsurs e donaturs. L'uniun s'obligescha plinavon d'amortisar mintga onn 3'000 francs dil deivet. Il contract cuoza 15 onns. Ei il deivet entochen ils 31 da december 2031 buca amortisau, sa il contract vegnir prolungius.

La suprastanza communal ei dil meini che la vischnaunca ha l'obligaziun da sustener uniuns. Damai che la vischnaunca profitescha d'in tscheins annual e la Societad da tir Vial Sumvitg d'in niev sistem politronic eis ei ina situaziun da gudogn per omisduas partidas.

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar il credit da 115'000 francs per la Societad da tir Vial Sumvitg.

Tractanda 7: Tractaziun ed approbaziun dalla cunvegna da prestaziun denter la vischnaunca Sumvitg e la Regiun Surselva pertuccont il Center da formaziun Surselva

Ella votaziun dils 30 da november 2014 han las votantas ed ils votants dil cantun Grischun approbau la legislaziun adesiva tier la refurma territoriala. Cunquei remplazzan naven dil 2016 las endisch novas regiuns ils cumins, las corporaziuns regiunalas ed ils districts. Las 18 vischnauncas dalla Surselva s'uneschan tier la Regiun Surselva. A caschun dalla radunonza communal dils 19 da zercladur 2015 ein ils status dalla Regiun Surselva vegni approbai. El medem onn han era las ulteriuras vischnauncas dalla Regiun Surselva approbau ils status. Tenor art. 6 al. 2 dils statuts eis ei previu che las vischnauncas dalla Regiun Surselva autoriseschan la Regiun da suprender diversas incumbensas communalas. Denter auter setracta ei era da menar e cofinanziar purschidas da formaziun e da terapia da tut gener, scalems da vegliadetgna e da scola sco era tier la scolaziun dils carschi. Alinea 3 dil medem artechel declara vinavon che la surdada dallas incumbensas ha da succeder entras cunvegns da prestaziun. Damai ch'ei setracta tier la cunvegna da prestaziun pertuccont il Center da formaziun Surselva d'ina contribuziun annuala da circa 55'000 francs decida la radunonza communal tenor art. 30 al. 2 b) dalla constituziun communal definitivamein en caussa. Cheu suonda in cuorta resumaziun cun ils impurtonts fatgs dalla cunvegna da prestaziun.

Intent

La vischnaunca da Sumvitg surdat cun la cunvegna da prestaziun alla Regiun Surselva la gestiun dil Center da formaziun Surselva.

Prestaziuns

Il Center da formaziun meina oravontut las sutnumnadas purschidas.

El sector prescolar e dalla scola:

- Scola da musica Surselva
- Survetsch logopedic Surselva (incl. promoziun d'affons special talentai)

Sil scalem secundar 2:

- Scola vinavon
- Scola professionala commerciala Surselva
- Scola professionala industriala Surselva
- Scola media mercantila e popedeutica Surselva

El sector dalla scolaziun da carschi:

- Scola mercantila dil di Surselva

Finanziaziun dallas incumbensas

Las contribuziuns dalla vischnaunca per la scola da musica Surselva, per il survetsch logopedic Surselva e la promoziun d'affons special talentai semetta ensemen ord duas summas. L'emprema tenor art. 37 al. 1 dils statuts dalla Regiun Surselva. La secunda summa dalla contribuziun cuviera ils cuosts restonts dallas partiziuns. Tier la scola da musica vegnan ils cuosts restonts reparti sin las vischnauncas en relaziun dallas taxas da scola, tier il survetsch logopedic en relaziun dallas uras da terapia prestadas e tier la partiziun da promoziun d'affons special talentai en relaziun dil diember da scolars.

La finanziaziun per la scola professionala industrial, per la scola mercantila e per la scola vinavon sedrezza tenor legislaziun cantunala. Tier in deficit restont ch'ei buca curclaus entras contribuziuns cantunalas, taxas da scola, taxas da cuors, contribuziuns da tiazas persunas, ulteriuras contribuziuns ed entradas sco era da reservas, vegn tal repartius sin las vischnauncas tenor art. 37 dils statuts dalla Regiun Surselva.

Per igl onn 2017 munta quei tenor preventiv cuosts da frs. 54'089.00 per la vischnaunca da Sumvitg. La summa semetta ensemen ord frs. 27'681.50 per la scola da musica, frs. 25'945.30 per il survetsch logopedic e frs. 462.25 per la promoziun d'affons special talentai.

La cunvegna da prestaziun entra en vigur igl 1. da schaner 2017 e cuoza entochen ils 31 da december 2026. Aschinavon che negina partida visescha questa cunvegna da prestaziun risguardond in temps da visada da 12 meins avon scadenza, seprolungescha la cunvegna da prestaziun mintgamai automaticamein per ulteriurs 10 onns.

Proposta

La suprastanza communal propona alla radunonza communal d'approbar la cunvegna da prestaziun denter la vischnaunca Sumvitg e la Regiun Surselva pertuccont il Center da formaziun Surselva.

Tractanda 8: Elecziuns da delegai e suppleants en corporaziuns da vischnauncas (perioda d'uffeci 2016-2019)

Igl onn dallas elecziuns communalas vegnan era tuttas cumissiuns e delegaziuns elegidas da niev. Las cumissiuns cun camp d'activitad ordeifer nossa vischnaunca vegnan elegidas dalla radunonza communal, quellas cun engaschi enteifer la vischnaunca entras la suprastonza communal. La suprastonza communal engrazia cordialmein a tut quels che han remess lur uffeci per il prestau en favur da nossa vischnaunca. Nies engraziament unin nus culs megliers giavischs pil futur, sperond che quel ni tschel anfli forza puspei enzacu in tec temps da s'engaschar en in'otra fuorma per nossa communitad. La gliesta cun tut las cumissiuns e delegaziuns d'entochen ussa ei publicada el quen communal 2015.

Damai che dabiars posts tier uniuns, corporaziuns e cumissiuns vegnan occupai ex officio dat ei mo in pign diember da candidatas e candidats en elecziun. La suprastonza communal engrazia a tut quels che stattan a disposiziun e propona la suandonta gliesta d'elecziun. A caschun dalla radunonza communal sa secapescha era vegnir amplificau las propostas.

Sana Surselva

Armin Candinas, president communal, ex officio
Robert Candinas, gerau, ex officio

Corporaziun casa da tgira Sutsassiala

Armin Candinas, president communal, ex officio
Robert Candinas, gerau, ex officio
Denise Degonda, Cumpadials
Yvonne Monn-Monn, Sumvitg
Maja Deplazes-Kurz, Surrein (suppleanta)

Corporaziun serenera Zavrugia

Armin Candinas, president communal, ex officio
Giusep Bearth, gerau, ex officio
Marcus Duff, gerau, ex officio (suppleant)

Corporaziun schigentera solara da gliet Cadi

Armin Candinas, president communal, ex officio

Consorti silo da sal Breil, Sumvitg e Trun

Armin Candinas, president communal, ex officio

Circuit dil register funsil Cadi

Armin Candinas, president communal, ex officio

Uniun Parc Adula

Armin Candinas, president communal, ex officio
Ignaz Deplazes, gerau

Cumissiun da fiug dil corp da pumpiers Sumvitg-Trun

Marcus Duff, gerau, ex officio

Cussegl da scola dil consorti da scola Sumvitg-Trun

Robert Candinas, ex officio

Cussegl d'administraziun dalla cuminonza da maschinas forestalas Cadi

Ignaz Deplazes, gerau, ex officio

Proposta

La suprastonza communal propona alla radunonza communal d'eleger las candidatas ed ils candidats numnai ellas corporaziuns da vischnauncas.

Informaziuns cuortas

Nies tratsch – Nums locals dalla vischnaunca Sumvitg da Paul Mathias Cathomas

Nums locals ein buca mo semplamein nums. Davos mintga num schai ina historia, ina persunala, ina dil contuorn ni ina dalla vischnaunca. Igl autur presenta buca mo nums, el interpretescha els, localisescha els precisamein, numna lur vischins ni vischinas e viventa els ton sco pusseivel. Aschia rasan biars nums ora entiras historias, historias da schabetgs ed eveniments, leghers e tragics. Biars nums ensiaran la historia dil liug ed ils nums dallas fracziuns raquentan mintgamai da lur svilup e da lur historia tochen al di dad oz. Auters nums laian reviver personas cun lur. La raccolta en quels 1800 nums ei gronda e da valeta culturala e historica per la vischnaunca da Sumvitg.

Igl autur nota: „Quei sulom da nos perdavons ha fascinau mei da luvrar 27 unviarns, per metter en salv enzatgei per nus tuts, seigi ord respect pils trapassai, per nus arrivai e pellas generaziuns aunc buca naschidas. Il territori tractaus s'extenda dil Tödi al Péz Vial e da Tschuppina a Pardomat. Ses nums locals regordan alla domena da conquistar ed haver possess, ad eveniments e disfortunas, a puncts orientativs e posizional. Els ein stai promovì da lur pievel attaschau, che fageva tratsch, dustava la fom e mesirava cun curtaunas da graun.“

Dumengia, ils 11 da december 2016 allas 16:00 ha liug la vernissascha en casa da scola a Surrein. Il medem di arva igl Archiv cultural Sumvitg a Surrein sias portas e quei a partir dallas 14:00.

Per la finiziun digl onn

Preziadas convischinas e stimai convischins

La suprastonza communal e l'administraziun communal engrazia a Vus per la confidanza ed il sustegn che Vus haveis dau a nus durant igl onn ora. Nus sespruein era d'ademplier las sfidas ed ils pensums che sedattan igl onn proxim pil bien da nossa communitad entera. Nus giavischein a Vus e Vos confamigliars benedidas fiastas da nadal, buna sanadad e bia satisfacziun egl onn 2017.

Suprastonza ed administraziun communal

Editura

Vischnaunca Sumvitg, Via Quadras Su 10, 7175 Sumvitg
telefon: 081 920 25 00, fax: 081 920 25 08,
e-mail: info@sumvitg.ch